18e Jaar, No. 79. SHERTOGENBOSCH. Dingsdag 7 July 1846.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad . . f 12.
Franco per post . f 14.

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

De aanstaande Vergadering

PROVINCIALE STATEN.

DE AANSTAANDE VERKIEZINGEN.

Alvorens het nagaan der in dit jaar uitvallende leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorttezetten, willen wij eenige woorden uiten over de Vergaderingen der Provinciale Staten zelve, welke heden eenen aanvang nemen en uit welken boezem de leden der Vertegenwoordiging, welke men Volks-vertegenwoordiging noemt, ontstaan moeten. Het zoude eene onregtvaardigheid zijn, indien wij wilden ontkennen, dat in de Staten van eenige Provincien sedert eenigen tijd een geest van vooruitgang is merkbaar geweest en de bewijzen te vinden waren, dat zij meer doordrongen worden van den geest, welke met zoo veel halsstarrigheid wordt bestreden en voor welken men toch eenmaal zal moeten zwichten. De Provinciale Staten van Noord-Braband, Gelderland en Vriesland hebben hierin vooral loffelijk uitgemunt. Die van Zuid-Holland, Noord-Holland en Zeeland zijn nog in lange na niet op de hoogte. De eersten worden, naar het schijnt, beheerscht door den dampkring, waarin zij rondzweven; de tweeden vreezen de teugels der oligarchie te zullen verliezen, en willen die in handen houden, zoo lang zij tot het laatste draadje toe verteerd zijn; de laatsten liggen zoo diep in den slaap hunner oude vooroordeelen en antidiluviaansche begrippen gezonken, dat wij vreezen hen in lange nog niet wakker geschud te zullen zien.

Aan dezulken der Provinciale Staten welke den geest van hunnen tijd begrijpen, die met denzelven medegaan, om er aan toe te geven, wat toe te geven is en tevens aan deszelfs overschrijdingen eenen tijdigen en geschikten wederstand te bieden; aan dezulken, zeggen wij, die begrip hebben van constitutionalisme en consequent genoeg zijn om te denken, dat wijl wij den naam dragen van een constitutioneel land te wezen, de welvaart van 't vaderland ook vordert, dat wij het inderdaad zijn, aan die Provinciale Staten staat nog eene schoone, te vervullen taak open. De vervulling van die taak zou een gewigtigen stap voorwaarts zijn op den weg van vrijzinnigheid en constitutionnele beginselen. Wij bedoelen hier het in het openbaar houden hunner zittingen. Dat niets hun dit verbiedt dan Beleiden kan, is reeds meermalen betoogd. De Provinciale Staten die het eerst die openbaarheid invoeren, zouden zich daardoor in de achting der volkeren een roemrijk gedenkteeken stichten; en wij zouden er trotsch op gaan, indien onze provincie het eerst den roem behalen mogte, van waar overigens het initiatief komé, steeds zullen wij het toejuichen. Wij weten het, groote bezwaren staan dit plan in den weg. Het aantal nulliteiten, die in de Provinciale Staten zitting hebben, waarin zij door nepotismus, oligarchie en aristocratische heerschzucht gedoemd zijn, zouden zoo eene bepaling met leede oogen aanzien, wijl zij daardoor in al hunne naaktheid zouden ten toon gesteld worden. Doch er zijn noch Provinciale Staten, waar die nulliteiten de meerderheid niet uitmaken en waar zij dus die openbaarheid, hoe schrikwekkend zij hun ook moge voorkomen, niet kunnen tegengaan. En juist die erge beduchtheid is een argument voor de openbaarheid der zittingen van de Provinciale Staten, wijl zij in het vervolg grootendeels zullen voorkomen, dat zulke nulliteiten zich door list en kuiperij in die staatslichamen binnendringen.

Openbaarheid is het beste wapen, waarmede men de knoeijerijen van allerlei aard, waaraan ons land zoo rijk is, kan bestrijden; de Provinciale Staten, welke die openbaarheid invoeren, zouden zich weldra bevrijd zien van die lastige en weinig verëerende obsessien, waaraan zij nu maar al te veel blootstaan en aan welker invloed zij zich zoo moeijelijk geheel kunnen onttrekken. Men make dus een einde aan dat gevezel achter de deuren; men toone den open dag niet te schuwen; er kan niets anders dan bij gewonnen worden.

En nu overgaande tot de voortzetting van het onderzoek der leden, hetwelk wij kortelijk eindigen moeten, aangezien de tijd der verkiezingen daar is, vinden wij, aan Noord-Holland komende, de heeren Corver Hooft en den Tex. Hier kunnen wij van zelf kort zijn. De heer Corver Hooft, heeft ons, nu bijna drie jaren geleden, zijn eigen afbeeldsel zeer gelijkend voorgedragen, toen hij aan zijne medeleden in de Tweede Kamer verklaarde, dat hij *oud van jaren en van verouderde begrippen* was. De jaren moeten dan zeker die begrippen hebben medegebragt, wij vermeenen althans, den heer Corver Hooft vroeger, wij spreken van 18 a 20 jaren, als *liberaal* te

Dingsdag 7 July 1846.

VAN TWIST kunde en goeden wil te ontveggen, ware, ons [illegible] onpartijdigheid. Het komt ons voor, dat het [illegible] tot eden aan den [illegible] zich [illegible] maken zal [illegible] een Lichaam, dat zich [illegible] slaw ministerie de meerderheid gedoogd houdt. Wij houden het er echter voor, dat zij niet de laatsten zouden zijn om, wanneer [illegible] en de omstandigheden het toch eenmaal zullen medebrengen, zich te scharen aan de zijde der constitutionnaliteit en verbetering.

HORATIUS. De beer WICHERS behoort tot het mogelijk zoogenaamd, dat doorgaat heeft door een [illegible]

[illegible] hebben [illegible] van Noord-Holland [illegible] naar de Kamer te zenden [illegible] dan den heer Corver Hooft, doch zoo zij daarmede aan de Natie eene groote dienst bewijzen zullen, betwijfelen wij zeer. Over den heer den Tex zou veel te zeggen vallen, doch ZEd. heeft ons die moeite bespaard. Het *Handelsblad* deelt ons althans de heugelijke tijding medegedeeld dat de hoogleeraar, de beminde zwager van den Raadt, aan de Provinciale Staten zijner provincie verzocht heeft, niet meer in aanmerking te mogen komen bij hunne verkiezing voor de Tweede Kamer. Wij hopen dat het *Handelsblad* waarheid heeft gesproken en dat de Provinciale Staten van Noord-Holland het verzoek van den heer den Tex in gunstige overweging zullen nemen.

De heer de Backer is het eenige lid uit Zeeland, dat op de hoogte van zijnen tijd is. Zijn gehouden gedrag bij het voorstel tot grondwets herziening kan daarvan tot voorbeeld verstrekken. Ofschoon de voorkeur gevende aan het uitgaan van zoodanig voorstel uit den boezem der Regering (een voorkeur waarin wij altijd gedeeld hebben) dacht hij niet, dat de Kamer zich slaafsch aan het goedvinden der Regering moest onderwerpen en begreep dat bij voortdurenden onwil der Regering, om den wensch der Natie te vervullen, de Kamer het regt had, en het haren pligt was, het initiatief te nemen. Hij toonde zich dus ook bereid om aan eene grondwets herziening mede te werken. De heer de Backer bleef aan zijn stelsel getrouw, ook nog na de zoo onbewimpelde verklaring van Z. Exc. den Minister van Justitie, welke op de meerderheid eenen zoo zonderlingen indruk maakte, dat zij op eens afstand deed van hetgeen zij, bijna eenparig, als zeer zakelijk en wenschelijk verklaard had.

De heer van Goltstein mag onder de vrijzinnige en gemoedelijke leden der Kamer geteld worden. Zijn parlementair gedrag is genoegzaam bekend. Hij steekt wonderbaar af bij zijne ambtgenooten uit dezelfde Provincie, die geene aangenaame taak schijnen te kennen dan de [illegible] houdingen voor HH. Excellencien de Ministers te maken.

De heeren Lycklama a Nijeholt en Hiddema Jongsma zijn de [illegible] ministerialismus en behooren tot die leden, met welke de hoop op eenige verbetering nog voor lange tijd moet verschoven worden. Dat wij de heer-

zing dier heeren niet wenschen, zal dus wel geen betoog behoeven.

— Aan de heeren van Panhuys en Duijmaer van Twist kunde en goeden wil te ontzeggen, ware, ons bedunken, eene onbillijkheid. Het komt ons echter voor, dat niet hun tot eeden aan den koning ontslag heeft, om zich los te maken van de banden, waarin een behendig en sluw ministerie de meerderheid geboeid houdt. Wij houden het er echter voor, dat zij niet de laatsten zouden zijn, om, wanneer de tijd en de omstandigheden het toch eenmaal zullen medebrengen, zich te scharen aan de zijde der constitutionnaliteit en verbetering.

De heer Wichers behoort tot het moedig negental, dat beproefd heeft door een bepaald voorstel te erlangen wat herhaaldelijk uitgedrukte wenschen, dringende aanbevelingen niet konden te weeg brengen. Hij heeft zich steeds zijner roeping waardig getoond. Zijne verklaring strekt hem tot eer.

Van den heer Cornelie kunnen wij weinig zeggen. Het schijnt dat de Limburgsche heeren in de Kamer niet te huis zijn of willen zijn. De wijs waarop zij in 1840 behandeld zijn geeft daartoe allezins aanleiding; zij kunnen zich als het ware vreemd aan onze instellingen beschouwen. Zij vergenoegen zich met hunne stemmen uittebrengen en spreken slechts zelden. Wij geloven echter, dat indien die leden niet onder den indruk dier omstandigheden stonden, de heer Cornelie een goed vertegenwoordiger zou kunnen zijn en verwachten van hem, dat wanneer de tijd de toegebragte wonde eenigzins zal geheeld hebben bij zich zal scharen onder de ware vrienden des Vaderlands, die van deszelfs behoeften doordrongen, in de vervulling dier behoefte het eenig middel zien tot deszelfs behoeding en welvaart.

ITALIE.

ROME, 20 juny. Gij hebt reeds sedert eenige dagen de *wonderdadige* benoeming vernomen van Paus Pius IX. Ik heb u niet kunnen schrijven dadelijk bij mijn vertrek van het Conclave; maar heden lust het mij u te herhalen wat gansch Rome zegt, namelijk, dat God, en *God alleen*, door een zeker wonder den Opperherder heeft daargesteld, die morgen gekroond zal worden. Vijftig kardinalen waren in Conclave vergaderd en in eenige uren zonder tegenstand, zonder kuiperij, verenigden zich zes en dertig stemmen, twee meer dan noodig was, op den vromen bisschop van Imola. Ik heb het vaste vertrouwen, dat groote dingen onder zijne regering gewrocht zullen worden; die overtuiging berust in Gods hem gekoren heeft, buiten allen twijfel, tot dezen maatkunde. En omdat hij den grijsheid bereikt heeft, en door gezondheid, kracht bij persoonlijkheid is uit de staten waarvan hij de vorst wordt, dat hij als aangeboden werd in zijn bisdom en in alle legatien gunstig bekend was; dat zijn leven rein is geweest als van een engel, en heiligheid zelfs boven zijne middelen, dat eindelijk al de hoedanigheden, welke het gewigt der omstandigheden in eenen Paus noodzakelijk maakt, in zijnen persoon tot in den hoogsten graad vereenigd zijn. Wat ook van te verkeeren neemt de blijdschap over zijne verkiezing van dag tot dag toe. Zijne houding bij de processie van het H. Sacrament, welke hij te voet, met eene kaars in de hand, volgde, openbaarde de gevoelens van levendig geloof en teedere godsvrucht, waarvan zijne gansche levenswijze getuigenis geeft. Wij waren er diep door getroffen.

De kardinaal Micara is ziek het Conclave binnen gegaan. Hij heeft zich met veel kunnen begeven naar de kapel, alwaar de stemming geschiedde. men heeft zijne stem in zijne cel moeten afhalen. Zijne gezondheid heeft sints nog geene verbetering ondergaan.

Wij verwachten nog steeds de benoeming der Secretarissen van Staat. Deze soort van tusschenregering is geene zoo nieuwe zaak. Toen Paus Gregorius XVI den troon beklom heeft Mgr. Polidori, secretaris van het Conclave, gedurende bijna twee maanden het ambt van pro-secretaris van Staat vervuld, even als thans Mg. Corboli-Busse doet. Een ieder is hier vol vertrouwen in de hooge wijsheid van den Paus.

(*A. d. l. R.*)

DUITSCHLAND.

AKEN. Naauwelijks is het Jubile van Luik geëindigd, of eene andere groote plegtigheid zal te Aken geopend worden. Daar worden de kostbare overblijfselen bewaard, welke Karel de Groote uit het Oosten ontvangen had en sedert tien eeuwen bewaard liggen in de groote, vermaarde collegiale Kerk dezer stad. De ontzegeling van dien schat zal plaats hebben den 9 julij en den 31 derzelfde maand zal de plegtigheid gesloten worden. De overblijfselen zullen gedurende al dien tijd aan de vereering der geloovigen uitgesteld blijven in de collegiale Kerk. De nadering dezer groote plegtigheid vervult alle catholijke harten van Duitschland en omliggende streken met aandoening, terwijl het protestantsch journalismus met alle magt schreeuwt over afgoderij en de geestelijkheid beschuldigt van het volk, door zulke ergerlijke toonelen te verstompen. Drie maanden geleden vierden de protestanten, drie dagen lang, de verheerlijking van Luther, wiens leer zij verlaten hebben. De catholijken hebben zich in het geheel niet bemoeid met die parades, welke overigens tot niets anders strekken, dan om de protestantsche onstandvastigheid aan den dag te leggen, en al hare tegenstrijdigheden te doen uitschijnen.

WURTEMBERG. De stroom, welke het duitsch protestantismus naar deszelfs algeheele ontbinding voortsleept, moest ook zijne verwoestingen in Wurtemberg aanrigten. Den 3 junij hebben 200 protestanten, herders en leeken, in het stadje Reutzlingen eene vergadering gehouden, om te beraadslagen over eene hervorming der kerkelijke constitutie des koningrijks. De vergadering uitte hare klagten en ontwerpen, in eene verklaring aan al de leden der evangelische kerk, welke zij in alle provincien en steden des rijks rondzendt, om de onderteekeningen te erlangen van al de vrienden der godsdienstige onafhankelijkheid. Men mag dus voorzien, dat eene beweging schrikwekkend door hare algemeenheid en organisatie, zich over geheel het zuidelijk Duitschland zal uitbreiden. Het Wurtembergsch ministerie zal weldra ernstigere bezorgdheid te doorworstelen hebben dan die, welke het zich zoo noodlottig op den hals heeft gehaald door zijne systematische onderdrukking der catholijken.

SILESIE. Tot den daagden trap van zwakheid en ellende gebragt, heeft het silesisch rongeanismus nogmaals beproefd, eenig teeken van leven te geven. Van den 3 tot den 5 junij heeft het te Breslau eene tweede provinciale synode gehouden. In zijne openingsrede heeft Ronge aan zijne aanhangers het volgend problema ter oplossing voorgesteld: *Het* CHRISTENDOM *in* HUMANISMUS *te hervormen.*

ENGELAND.

LONDEN 1 julij. Het ministerie is nog niet zamengesteld. Lord John Russell is bij de koningin ontboden, maar men weet nog niet wie hem heeft toegevoegd om een nieuw beheer daar te stellen. Alles doet echter voorzien, dat de ministerieele crisis niet van langen duur zal zijn. Sir Robert Peel heeft Londen reeds verlaten en men zegt dat hij zich hoogst gelukkig acht eindelijk van het juk des bestuurs ontlast te zijn.

— O'Connell heeft in eenen brief aan den secretaris van het *repeal*-genootschap zijn gevoelen kenbaar gemaakt over den toestand, welke uit de verandering van ministerie voortspruit. De bevrijder verklaart dat het nieuwe bestuur, hoedanig het ook wezen moge, zich niet meer zullen verhinderen dat de herroeping der Unie tot stand komt, tenzij het de grieven van Ierland herstelt. De heer O'Connell somt dezelve op nieuw op:

1° Eene schandelijk ongenoegzame vertegenwoordiging. 2° De vrijheid van kiesregt op eene billijke wijze beperkt; 3° eene belagchelijk ontoereikende hervorming der stedelijke corporatien. 4° De gedrogtelijke overheersching der gevestigde Kerk. Behalve de wegneming dezer misbruiken vraagt O'Connell nog: 5° Eene voor alle eeredienst onafhankelijke wetenschappelijke en godsdienstige opvoeding, regt voor allen, overheersching voor geen. 6° Eene voldoende belasting op de afwezenden, om het verblijf te waarborgen of het afzijn der grondeigenaren te vergoeden. 7° De bepaling van de regten des pachters. 8° Schadeloosstelling voor de door den pachter aangebragte verbeteringen. 9° Afschaffing der uitzetting wegens niet-betaling der pachtrente, tenzij alleen in de verpachtingen van ten minste 31 jaren. 10° Afschaffing der beslagneming dan alleen bij verpachtingen van ten minste 21 jaren. 11° Algeheele afschaffing der beslagneming van te velde staanden ooget. 12° Instelling van raden van graafschappen, in plaats van het stelsel der groote jury's. Ten slotte zegt de heer O'Connell: Ziedaar de maatregelen, welke wij van het nieuw ministerie voor de welvaart van Ierland eischen zullen.

— Lord John Russell, door de koningin met de zamenstelling van een cabinet belast, is heden te half drie ure van Osborn House teruggekomen. Dezen avond zal bij den edelen lord eene bijeenkomst gehouden worden der voornaamste leden van de whigpartij om de grondslagen vast te stellen, waarop het nieuwe beheer en de verdeeling der portefeuilles zal geschieden. De koningin zal morgen naar London komen en men denkt dat lord John Russell aanstaanden vrijdag aan H. M. de lijst zal kunnen aanbieden der personen, welke deel zullen maken van het cabinet.

— Sir Robert Peel is heden met zijn huisgezin vertrokken naar zijn landgoed Drayton, alwaar hij wachten zal tot dat het nieuw ministerie daargesteld zij, om zich alsdan naar het vasteland te begeven. De ex-minister woonde gisteren een landelijk feest bij, door den hertog van Northumberland aan Ibrahim-Pacha gegeven. Sir Robert Peel scheen buitengemeen vrolijk. Men kon zien hoe gelukkig hij zich achtte, den last van het gezag van zijne schouders geworpen te hebben.

— Men leest in de *Daily-News*: Het gebrek aan beleefdheid en voorkomendheid van de zijde van ons hof jegens Ibrahim-Pacha is het onderwerp van een aantal gesprekken in de groote wereld en steekt zeer af bij het schitterend onthaal, hem bij den koning der Franschen te beurt gevallen. Bij de wapenschouwing van gisteren waren er noch rijtuigen noch paarden van het hof ter beschikking van den pacha gesteld. De vorst heeft de onachtzaamheid niet onopgemerkt laten voorbijgaan; hij is verpligt geweest zich van gehuurde paarden uit den circus van Astley te bedienen. Dit is niet alleen onbeleefd, het is ook onstaatkundig.

— De aanhangers van den algemeenen vrede in de Vereenigde Staten hebben een hunner meest bekende publicisten, den heer Barritt, naar London afgezonden, om zich te verstaan met de Engelsche association, ten einde eene vredebruk tusschen England en Noord-Amerika te voorkomen.

Deze menschenvriend, die in de Vereenigde Staten vermaard is, heeft zich den 15 junij te New-York ingescheept en zal tegen den 1 julij te Londen aankomen, als overbrenger van een vredesgeschenk, geteekend door 400 aanzienlijke ingezetenen van New-York.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 julij. De kamer der Pairs heeft gisteren de beraadslagingen aangevangen over het wetsontwerp, betrekkelijk de vreemdelingen, die in Frankrijk komen te vestigen. De heer de Montalembert heeft deze gelegenheid te baat genomen, om de vestiging van een fransch consulaat te Krakau te vragen. De edele baron heeft ook de aandacht der Kamer gevestigd op de droevige gebeurtenissen in Galicie; en wijdde een woord der eerbied aan de edelen die als slagtoffers der opgeruide boeren gesneuveld zijn. De rede van den heer de Montalembert lokte een antwoord uit; de heer Guizot heeft het gegeven alleenlijk om te verklaren dat hij niets te antwoorden had. Men weet dat dit gewoonlijk het middel is, waarmede de minister van buitenlandsche zaken zich uit eenen moeijelijken toestand redt.

— Z. K. H. don Enrique, zoon van don Francisco de Paula, is te Parijs gearriveerd, komende van Bayonne en zich naar België begevende. Hij heeft de eer gehad, gisteren avond, door den spaanschen ambassadeur, aan den Koning voorgesteld te worden en heeft heden met het koninklijk gezin te Neuilly het middagmaal gehouden.

— Te Carlsruhe zijn de ratificatien uitgewisseld van het tractaat, den 16 april ll. gesloten tusschen Frankrijk en den Groothertog van Baden, krachtens hetwelk alle uitspraken en vonnissen in burgerlijke en koophandelszaken, door de hoven of regtbanken van een der beide landen uitgebragt, regtens uitvoerbaar zullen zijn in het ander land; mits echter doodheid bereekend, zijn geworden aan de partijen tegen welke zij geslagen zijn en aan het respectief Gouvernement dier partijen volgens de voorschriften, met de formaliteiten en binnen den termijn, in het tractaat omschreven.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 5 Julij.

De kroning van Z. H. Pius IX heeft op zondag den 21 junij plaats gehad. Op het voorbeeld van *l'Ami de la Religion* zullen wij het verhaal dezer groote plegtigheid eerstdaags leveren, wanneer *de Diario* en dezelfs particuliere correspondentien er de belangrijkste omstandigheden van zullen hebben medegedeeld. Daar de plegtigheden der kroning van den Paus vastgesteld zijn, zou eene beschrijving [illegible] worden; doch wij vermeenen, niet dat geacht schrift dat de bijzonderheden te belangrijkheid winnen zullen, wanneer zij onmiddellijk betrekking hebben op den persoon zelven, die plegtiglijk op den Stoel van Petrus is verheven geworden.

— De vijfde verjaardag van H. K. H. Wilhelmina Frederica Anna Elisabeth Maria, dochter van Prins Frederik der Nederlanden, wordt alhier op de gebruikelijke wijze gevierd.

— Men verzekert dat Z. M. den Koning eerstdaags naar Friesland vertrekken zal, om die provincie en eenige andere plaatsen te bezoeken.

H. M. de koningin zal zich waarschijnlijk morgen naar Soestdijk begeven.

De minister van financien maakt bekend, dat volgens Zijner Majesteits magtiging, na voorafgaande overbrenging in het munt-depôt bij de nederlandsche bank van de waarde in oude geldspecien met de vereischte aanvulling, volgens art 4 der wet van den 18 december 1845 (*Staatsblad* n°. 90), in de jongst afgeloopene maand junij is uitgegeven een bedrag van *vier millioen negen honderd duizend gulden* (*f* 4,900,000) aan muntbiljetten, volgens die wet daargesteld, zijnde de uitgegeven muntbilletten van *f* 1,500, *f* 100, *f* 20, *f* 10, en *f* 5.

— Tot aanvulling van het berigt, wegens de verwijzing door het Provinciaal Hof in Zuid-Holland, der achttien personen, ter zake der ongeregeldheden te 's Hage en Delft in hechtenis genomen, naar de openbare teregtzitting van dat Hof, dient, dat zij verweten zijn als beschuldigd van de misdaad, en medepligtigheid aan dezelve voorzien in art. 440 van het Code Penal.

STRATUM 2 julij. Slechts eenige dagen geleden dat de handboog-Schutterij *de Vriendschap*, alhier gevestigd, zegenvierend het strijdperk te Eindhoven verliet en met lauweren bekroond werd, of de dapperen van gezegde Schutterij mogen heden wederom, roemrijker dan ooit, van het concours, gisteren door de societeit *de Unie* te 's Bosch gegeven door de societeit *de Unie* te 's Bosch gegeven, naar de plaats hunner bestemming opkomen.

De intrede had met de meeste eenvoudigheid plaats en doet aan die groote Helden gedenken, welke, na de schitterendste wapenfeiten verrigt te hebben, hunne verhevenheid aan de nederigheid paarden. Nogtans eene aanzienelijke schare had zich vroegtijdig op de plaats der bijeenkomst vereenigd en verbeidde aldaar de komst der overwinnaars met ongeduld, ten einde hen te verwelkomen en met het behaalde zegenteeken geluk te wenschen. De belangstelling was buitengemeen groot en ieders nieuwsgierigheid ten toppunt gestegen. En geen wonder. De bijzondere eereprijs van Z. K. H. prins Alexander, aan de societeit *de Unie* vereerd, om in handen der zegenvierenden overtegaan, van nabij te kunnen beschouwen, de gelegenheid voor hem, waarvan het schuttershart vol moet zijn en de liefde van elken Nederlander voor het Vorstelijk Huis, bijblijken en bevestigen deze overgroote belangstelling volkomen. De eereprijs, zijnde een boog met zilver ingelegd, een twee pijlen, beiden de algemeene aandacht ook ging in kostbaarheid en in pracht alle verwachting te boven.

Het groote feest, de bijzondere toestellen, de bijgezette luister, de gepaste orde, en de goede ontvangst, waardoor de plaats gehad hebbende wedstrijd zich heeft gekenmerkt, maken het onderwerp van de tegenwoordige gesprekken uit zoodat al degenen, die in de gelegenheid zijn geweest het Concours van 's Bosch te kunnen bijwonen, luide van hunne tevredenheid getuigen.

Ingezonden Stukken.

30 junij 1846.

Aan de Redactie van de Noord-Brabander. (*)

Die langs den weg bouwt, zegt een oud spreekwoord, stelt zich aan beoordeelingen bloot, waaronder moeten gerangschikt worden, alle werken die in het openbaar plaats hebben; meestijds worden deze op zich zelve of afzonderlijk beschouwd, zonder den dader te hooren, of alle omstandigheden in aanmerking te nemen.

Vooral heeft dit plaats met opzigt tot personen, die in openbare betrekkingen geplaatst zijn, en waaraan dan ook wel bijzonder kan worden toegeschreven de beschouwingen nopens de heeren Romme en de Jong van Beek en Donk in *de Noord-Brabander* van den 27 junij jl. opgenomen, die als leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal in den loop van dit jaar als zoodanig moeten aftreden, en in wiens plaatsen, bij de aanstaande Vergadering der Provinciale Staten moet worden voorzien.

Het gedrag van deze heeren word daarbij scherp beoordeeld, en hunne vervanging verlangd.

Indien het de bedoeling kan wezen, om geene personen voor de Tweede Kamer te kunnen benoemen, dat die in alle gevallen zich als medestrevers tegen het gouvernement moeten voordoen, en alle voorgestelde wetten verwerpen, dan zoude de gemaakte beschouwingen gegrond zijn, maar men behoort hunne geschiktheid in den loop van hun politiek gedrag in dezelfs geheelen omvang na te gaan.

Beide deze heeren zijn leden geweest van de Provinciale Staten, in die betrekking zijn dezelve geen ledige aanschouwers, maar werkzame leden geweest, zoo dat zij in ruime mate, het vertrouwen hebben verdiend, dat de Provinciale Staten in hen gesteld hebben, en in die betrekking hebben zij ook in het algemeen blijven beantwoorden; beide hebben zich in de afgeloopen zitting, in het belang der Provincie bijzonder beijverd, met opzigt tot de schadeloosstelling voor de plaats gehad hebbende inundatien van af het jaar 1830, en in den aanleg van den weg van Utrecht tot 's Bosch, waartegen zoo veel wederstreving heeft bestaan; en zonder hunne aanhoudende pogingen, zoudenne daartoe strekkende voordragten, hoe billijk en regtmatig ook, zeker zijn afgewezen; het geldt voornamelijk de districten die voormaals tot de zoogenaamde generaliteitslanden hebben behoord, en zelfs een groot aantal der zich voorgevende liberale leden, zoude deze gewesten nog gaarne zien behandeld worden als Ierland door Engeland.

Voornamelijk wordt ten laste van den heer Romme gebragt, dat hij de begrooting voor 1846—1847 heeft aangenomen, terwijl hij tegen die van 1844—1845 heeft gestemd, maar hoe groot is het getal der leden die even als hij gestemd hebben, en waartegen geene opmerkingen zijn gemaakt, en zijn die twee tijdvakken, met verandering? en welke bedoeling kon er thans bestaan eerstgemelde begrooting te verwerpen? — meer bijzonder wordt zijn veranderd gedrag betrekkelijk de herziening der grondwet sedert de jaren 1840 en 1845 beoordeeld en hem tot dit grief berekend.

Het is waar, hij behoorde in 1840 tot de elf leden, die alle de voorgedragen veranderingen in de grondwet hebben verworpen; men zal hierst het gehouden gedrag der elf leden niet beoordeelen; eene systematische oppositie is immer goed te keuren, en had men meer bedaard gehandeld, en in overleg getreden met die leden die ook nog meer wijzigen in de grondwet verlangden, dan zoude het mogelijk zijn geweest daarin te slagen, en dan zoude zeker niet zijn verworpen geworden, die waar bij de periodieke aftreding der leden van de stedelijke besturen was voorgedragen.

De stedelijke besturen zijn thans het eenig collegie, waarvan de leden ad vitam worden benoemd, en aan welke kollegien de benoeming van het grootste gedeelte der Provinciale Staten is opgedragen, die ook meestijds gewoon zijn, de voor benoemde leden in die betrekking te continueeren.

Het zal niet worden tegengesproken, dat de Grondwet voor vele doelmatige wijzigingen vatbaar is, maar tot zoo lang de daartoe strekkende voordragten, niet van het Gouvernement zullen uitgaan, kan men niet dan met verwikkelingen vreezen, waar van de gevolgen niet te berekenen zijn.

Het is waar, de Tweede Kamer heeft de bevoegdheid daartoe de voordragten te doen; maar indien het gouvernement zich daarmede niet kan vereenigen, welke gevolgen zijn dan niet te voorzien? De meerderheid der Tweede Kamer, die niet ontbonden kan worden, aan haar eenmaal genomen besluit gelijk blijvende, zoude, om het gouvernement tot eene toestemming te dwingen, niet anders dan al de voorgedragene wetten, en daaronder de begrooting en de belasting, moeten verwerpen, en alzoo eene revolutie voorbereiden, die een despotiek gouvernement of eene constituerende vergadering zou daarstellen. En welk nut en voordeel zou dit voor Noord-Braband kunnen opleveren?

Er is reeds sprake geweest, om art. 133 van de grondwet van 29 maart 1814 te herstellen, waarbij bepaald is, dat het Hoofd van den Staat tot de christelijke hervormde godsdienst moet behooren; men zal de provinciale hoven verminderen en daarbij dat van Noord-Braband doen vervallen, alsmede de bevoegdheid der provinciale Staten, om daartoe de leden voor te dragen; nopens het schoolwezen verlangt men wetten, niet uit een vrijgevend beginsel tot meerdere vrijheid voor het onderwijs; maar om daaraan alle hoogere en lagere studien te onderwerpen en andere en dergelijke verordeningen daar te stellen, waarbij de Catholijken in hunne regten en belangen zullen worden gestremd. Dat dit geene droombeelden zijn, kan uit de openbare, maar nog meer uit de bijzondere redevoeringen van die zich anders als vrijzinnigen voordoen worden opgemaakt, en men mag wel veronderstellen dat dit een en ander den heer Romme van denkbeeld heeft doen veranderen; en ofschoon niet tegen eene herziening der Grondwet zijnde, meer omzigtig heeft doen handelen.

En, wat den heer de Jong van Beek en Donk betreft, die nog maar drie jaren lid van de Tweede Kamer is geweest; deze behoeft niet op de toegevendheid of onverschilligheid der Provinciale Staten te hopen; hij heeft dan de verwachting beantwoord welke in hem gesteld is, en zal, zoo als ook de

(*) Vrijheid van opinie voor ons zelven verlangende, zoeken wij aan niemand deze opinie op te dringen en kunnen wij zeer goed zien, dat een ander van ons verschilt. Het bijgaande stuk is ons van eene geachte zijde toegezonden, met een beroep op onze onpartijdigheid, om hetzelve te plaatsen. Ofschoon wij van onpartijdigheid niet zoodanig begrip hebben, dat wij onze kolommen voor de bestrijders onzer opinien zouden moeten beschikbaar houden, en verklaren moeten het er voor te houden, dat de niet plaatsing nog geen bewijs van partijdigheid zou daarstellen, hebben wij evenwel om bijzondere redenen, aan het verlangen desinzenders willen voldoen, en bij de plaatsing slechts deze bedenking zorgen, dat, naar ons inzien, het verschil van gevoelen in deze zaak alleen voortspruit uit het verschillend oogpunt waaruit zij beschouwd word.

Red.

hem. Immers waarschijnlijk met eene groote meerderheid herkozen worden.

Van de Jong van Beek en Donk is in plaats van wijlen den heer van Tuyll van Serooskerken tot lid van de Tweede Kamer benoemd. Beide deze heeren behooren tot het hervormde kerkgenootschap en alhoewel de Hooge Regering van hen meer dan eenen catholijken Noord-Brabander in de Eerste Kamer heeft toegelaten, hebben de Staten dezer overwegend protestantsche provincie (zoo als dezelve niet alleen in protestantsche geschriften, maar ook in andere dagbladen van de overzijde van den Moerdijk wordt afgeschilderd), steeds van af het jaar 1815 één of twee protestanten tot leden van de Tweede Kamer benoemd. Ja in de zoogenaamde vrijzinnige en verdraagzame provincien heeft men geheel anders gehandeld. Nog nimmer is uit dezelve een catholijk naar de Tweede Kamer afgevaardigd; en evenwel ontbreekt het daar minder aan geschikte catholijken als in Noord-Braband aan protestanten. Indien men de balans van evenredigheid van de bevolking der onderscheidene kerkelijke gezindheden zal opmaken, zoude dezelve, in betrekking tot Noord-Braband zeer ten voordeele der catholijken in de meeste provincien overslaan, en bij de optrekking van het getal der leden van de afzonderlijke kerkgenootschappen, dan mag men wel als zeker stellen, dat die van het catholijk kerkgenootschap het talrijkst zullen wezen; maar men vereenigt alle onroomschen of niet-catholijken om daaruit eene meerderheid te kunnen daarstellen en deze spannen ook te zamen, om dezelve uit alle betrekkingen te voeren.

Omdat de heer de Jong van Beek en Donk tot een ander kerkgenootschap behoort, dat in Noord-Braband eene kleine minderheid uitmaakt, zou dit, in de overige provincien, eene reden kunnen zijn, hem door een ander te doen vervangen; maar in deze provincie denkt men er meer verdraagzaam over; evenwel niet uit erkentenis, voor de gunsten die in ambtelijke betrekkingen aan de Catholijken wordt toegekend. Neen, in uw geacht dagblad is meermalen aangetoond, met welke onevenredigheid in de regterlijke betrekkingen, in die van notarissen en financieele ambtenaren, de protestanten op ministerieele voordragten worden begunstigd; de weinige uitzonderingen heeft men alleen aan de verdraagzame gezindheid van den Koning, wanneer Z. M. beter is ingelicht, te danken; en hetwelk men zich vleit, dat met de vervulling van den post van procureur-generaal bij het hof in deze Provincie, ook het geval zal wezen.

De Catholijken willen aan een aangenomen, billijk beginsel getrouw blijven, en hopen dat ook eenmaal ten hunne opzigte zoodanig zal worden gehandeld.

Mij verzekerd houdende van uwe onpartijdigheid, durf ik verzoeken, aan deze eene plaats in uw geacht dagblad te verleenen. *Een Noord-Brab.*

INGELANDEN
VAN
NOORD-BRABAND.

Er is een tijd van overleggen, maar er is ook een tijd van handelen.

Die tijd van handelen is daar: nu de eerste Provincie in rang het voorbeeld van vooruitgang, van billijkheid en van belangstelling heeft gegeven, bij de invoering van hoofdbepalingen op het Dijk- en Polder-beheer in Noord-Braband en daar bij alle schadelijke uitbreiding van magt en gezag bij de Dijk- en Polderbesturen te keer gegaan en de bestaande misbruiken geweerd heeft;

die tijd van handelen is daar, nu de leden van enkele Heemraadschappen, Dijk en Polderbesturen, gewoon, naar eigen willekeur, zonder medewerking of deelneming van ingelanden te heerschen, van eene volslagene autocratie in een volstrekt despotisme ontaarden, en zich daadwerkelijk, verzetten tegen de invoering van het nieuwe reglement, ja, in plaats van zich op een bepaald punt te verzamelen, om ingevolge art. 60 en cors. af te marcheren, zich de hand bieden, om de belanghebbende ingelanden van alles onkundig te laten en niet dan schoorvoetend overgaan, om de aanschrijving van 15 mei jl., let. M. M., aan de belanghebbenden mede te deelen, laat staan daaraan executie te geven;

De tijd van handelen is daar, nu de mannen van het behoud alles aanwenden om den inzetschepter zoo mogelijk te doen voeren.

Ingelanden van Noord-Braband, zijt op uwe hoede, en laat niet langer, om uwe verkregene regten te handhaven,

Den 15 mei jl. is het Dijk- en Polderreglement in werking gebragt en voor den 1 augustus moet alles geregeld zijn, let er op, — dit gebeurt niet zonder tusschenkomst van de bevoegde magt, werpt slechts een blik in het land van Heusden en ziet wat daar gebeurt.

Verlaat u voor een oogenblik onder de mannen van het behoud op den landdag van Steenenbeul, of op het stadhuis te Woudrichem bij eene oproeping van geërfden, en hoort en ziet wie daar gesproken heeft, en wat daar gezegd werd.

Ingelanden van Noord-Braband, zijt gewaarschuwd, en bedenkt dat de braafste, kundigste en deugdzaamste aristocratie de beste is; en niet die van hen, die enkel het belang van zich zelven en hunne geslachten, ten koste hunner medeburgers behartigen.

Sapienti Sat est.

LATERE BERICHTEN.

Het engelsch ministerie is reeds den 3 julij tot stand gekomen. Al de Londensche dagbladen deelen de onderstaande opgave als officiel mede: lord John Russell, eerste lord-thesaurier; lord Cottenham, lord-kanselier; de markies van Lansdowne, voorzitter van den raad; de graaf van Minto, groot-zegelbewaarder; lord Campbell, kanselier van het hertogdom Lancaster; de heer F. T. Baring, kanselier van den exchequer; sir Georges Grey, minister van binnenlandsche zaken; lord Palmerston, van buitenlandsche zaken; graaf Grey, van kolonien; lord Seymour van oorlog; de graaf van Auckland, eerste lord der admiraliteit; de graaf Clarendon, voorzitter van het bureau van handel; sir John Hobhouse voorzitter van het bureau van controle. De heer Macauley betaalmeester generaal; Lord Morpeth commissaris der bosschen en wouden, de heer Labouchere, eerste secretaris voor Ierland.

Leden van het gouvernement zonder zitting in het kabinet: lord Beaborough, lord-luitenant van Ierland, de hertog van Wellington opperbevelhebber van het leger; de markies d'Aglesey, grootmeester der artillerie.

De *Standard* zegt dat ofschoon deze lijst zoo goed als juist mag beschouwd worden, tot heden de geheime raad, waarin de voormalige ministers de zegels hunner ambten moeten overleggen, nog niet bijeen geroepen is. Sir Robert Peel zal niet voor zaturdag (4) van Drayton Manner terugkeeren.

De belgische kamer heeft 11 zaturdag de beraadslaging over het handelstractaat voortgezet. Bij het einde der zitting heeft de minister van binnenlandsche zaken kennis gegeven van zijn verlangen, dat er op maandag (heden) eene zitting zou gehouden worden, wijl hij eene mededeeling aan de kamer te doen had. Het is waarschijnlijk dat die mededeeling betrekking zal hebben op het tractaat met Holland, dat men vermeent geteekend te zijn.

Advertentien.

*** Heden verloste voorspoedig van een welgeschapen *ZOON*, A. J. M. BAX VAN DONGEN geliefde Echtgenoot van

J. VERHOEVEN.

Heusden den 1 *julij* 1846.

Bij M. M. KOETSER, Debitant,

DER KONINKL. NEDERL. LOTERIJ,

IS GETROKKEN IN DE TWEEDE KLASSE

op ½ **Huur Lot, N°. 13012**

DE PRIJS

van *f* 2500,

COLLECTE *L. MOREL en COMP.* te BREDA.

*** Mijne **Apotheek en Drogist Winkel** aan de Heer A. F. DE GIER overgedragen hebbende betuige ik met deze mijne dank voor het genoten vertrouwen.

De Wed. *H. BODENSTAFF.*

*** Ingevolge bovenstaande Advertentie neem ik de vrijheid mij in de gelegenheid aan te bevelen belove eene accurate en civiele bediening.

's Bosch den 6 *Julij* 1846.

A. F. DE GIER.
Apoth. en Drogist.

PUIKE GUANA.

Gecommitteerde ontvangt lading
van de best Gelinghtige Kwa
liteit welke tot BIJZONDER LAGE PRIJ
ZEN, ZOOWEL IN HET GROOT als bij KLEIN
PARTIJEN VERKOCHT WORDT, bij h
Fruitsche Peem op den Dam, alhier.

Amsterdam den 1 *Julij* 1846.

OPROEPING

van

Stemgerechtigde Ingelanden

Het Dijk- en Polderbestuur
's Lands Ravenstein, roept bij dez
tengevolge eener ontvangene resolutie va
Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provinc
van den 15 Mei 1846, Let. M. M. tot eene verga
dering op, alle zoodanige Stemgerechtigde
Ingelanden, welke 6 Bunders Land in
der Polders van gemelde Land of in beide
van dezelve te zamen gevoegd, in bezit hebben, om in persoon of bij behoorlijk daartoe
gemagtigden te compareren in het gewoon
local van voorgemeld Bestuur, ten huize va
den Kasteleins L. BERBEN te *Ravenstein*,
Vrijdag den 10 *Julij* 1846, des voormiddags
ten 9 ure, ten einde

1°. Mededeeling te geven van het door de Provinciale Staten op den 24 Februarij jl. geaprobeerde en door Z. M. den Koning bekrachtigde Reglement op het Beheer der Dijken
Polders in *Noord-Braband*.

2°. Daarna overtegaan tot het bepalen van het getal leden waaruit het Dijk- en Polderbestuur
zal bestaan.

3°. Vervolgens de vereischte voordragten tot benoeming der Leden en van de Secretaris
Penningmeester te doen en op te maken,
eindelijk

4°. Naar aanleiding van art. 33 van het hierboven aangehaald Reglement de vaste Jaarwedde van
het Bestuur, onder goedkeuring van Heeren
Gedeputeerde Staten te regelen.

Ravenstein den 28 *Junij* 1846.

HET DIJK- EN POLDERBESTUUR VOORNOEMD,
J. van WELECK, Dijkgraaf,
TER ORDONNANCIE VAN HETZELVE,
A. POTJES, Griffier Penningm

*** Bij den Drukker en Uitgever dezer is van de Pers gekomen, en verkrijgbaar:

Analytische Opgave
DER
Secretarieele en Notarieele
PROTOCOLLEN,
VAN *'s HERTOGENBOSCH.*
DOOR
J. F. HANSSE.
PRIJS f 1.00.

Hetzelve is mede verkrijgbaar bij de Heeren Gebr. MULLER en H. PALIER en ZOON, Boekhandelaars te *'s Bosch*, alsmede bij de Boekhandelaars VAN GULICK en HERMANS, te *Grave* A. VAN DIEREN, te *Grave* en L. VEERMAN te *Heusden*.

Graanmarkt
van *'s HERTOGENBOSCH*,
Vrijdag en Zaturdag 3 en 4 dezer.

ROGGE *f* 6.00 *f* 6.75 a *f* 7.25.
BOEKWEIT *f* 6.10 *f* 6.75 a *f* 7.30.
HAVER *f* 3.25 a *f* 3.50

Beurs van Amsterdam.
Zaturdag 4 Julij ten vier ure.

W. S. 2½ pCt. 61¾, Dito 3 pCt. 73¾, Nieuwe Certificaten 2½ pCt. 95, 94½. Handelm. 176½, 2½ Ardoins 510 pCt. 19½, Dito Coupons 18½, Spanje 3 pCt. 37½, Dito Rente 3 pCt. 21½, 2½ Port. de Rente 3 pCt. 20½, Dito 4 pCt. 49

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te *Bosch*.